

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัย เรื่อง การศึกษาปฏิสัมพันธ์ระหว่าง ครู เด็กเร่ร่อน และเด็กปกติใน
โรงเรียนประถมศึกษา : กรณีศึกษาเฉพาะกรณีโรงเรียนวัดหลักสี่ เป็นการวิจัยเชิงชาติพันธุ์วรรณา
ดังนั้นในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. การเลือกกรณีศึกษา
2. การกำหนดข้อมูลที่ต้องการในการวิจัย
3. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การเข้าภาคสนามเพื่อรวบรวมข้อมูล
5. การเก็บรวบรวมข้อมูล
6. การตรวจสอบข้อมูล
7. การวิเคราะห์ข้อมูล
8. การนำเสนอข้อมูล

1. การเลือกกรณีศึกษา

1. ผู้วิจัยเลือกศึกษาเกี่ยวกับเด็กด้อยโอกาสทางการศึกษาในกลุ่มเด็กเร่ร่อน
ของมูลนิธิสร้างสรรค์เด็ก ที่เรียนในโรงเรียนวัดหลักสี่
2. ในการเลือกตัวอย่างประชากรเพื่อทำการศึกษา ผู้วิจัยมีเกณฑ์ในการเลือก
ตัวอย่างประชากร ตามขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 ผู้วิจัยได้ลงภาคสนาม เพื่อเข้าไปสังเกต และสัมภาษณ์ประชากร
ทั่ว ๆ ไปคือ เด็กเร่ร่อน ครู และเด็กปกติ รวมทั้งเจ้าหน้าที่ของมูลนิธิสร้างสรรค์เด็ก เพื่อ
ต้องการทราบข้อมูลเบื้องต้นของประชากร

ชั้นที่ 2 ผู้วิจัยศึกษาประชากรครู ประชากรเด็กเร่ร่อน ประชากร
เด็กปกติ โดยศึกษาจาก

1. การสังเกตพฤติกรรมตามแบบสังเกต (ภาคผนวก)
และพฤติกรรมทั่วไป ทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียน และที่มูลนิธิ
2. การสัมภาษณ์ตามแนวคำถามที่เตรียมไว้ (ภาคผนวก)
รวมทั้งการสัมภาษณ์เพื่อต้องการข้อมูลเพิ่มเติมจากผู้ปกครอง เจ้าหน้าที่มูลนิธิสร้างสรรค์เด็ก ชาวบ้านใน
ชุมชน และบุคคลทั่วไป
3. ศึกษาเอกสารประกอบจาก ทะเบียนประวัติของเด็ก
สมุดงานหรือสมุดแบบฝึกหัด ของเด็กเร่ร่อนและเด็กปกติ สมุดรายงานประจำตัวเด็ก

ชั้นที่ 3 ผู้วิจัยเลือกศึกษาประชากร ดังต่อไปนี้

1. ประชากรเด็กเร่ร่อนโดยแบ่งพฤติกรรมของประชากร
ออกเป็น 2 กลุ่ม คือ
 - 1.1 เด็กเร่ร่อน ที่จัดอยู่ในกลุ่มที่มีพฤติกรรมที่เป็นปัญหา
เช่น เกเรก้าวร้าว ชอบลักขโมย ทำลายสิ่งของ หูดเท็จ ไม่สนใจเรียน เรียนรู้ช้า เป็นต้น
 - 1.2 เด็กเร่ร่อนที่จัดอยู่ในกลุ่มที่มีพฤติกรรมที่ดี เช่น มีความ
ประพฤติดีเอาใจใส่ สนใจการเรียน มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในเกณฑ์ดี

โดยมีประชากรเด็กเร่ร่อน จำนวน 6 คน ดังรายละเอียด

ต่อไปนี้

ตารางที่ 1 ประชากรเด็กเร่ร่อน

ระดับชั้น	จำนวนประชาชน (คน)	ประชาชน (คน)	
		พฤติกรรมที่ดี	พฤติกรรมที่มีปัญหา
ป.2	4		
ห้อง 2/1		1	1
ห้อง 2/2		2	-
ป.3	2		
ห้อง 3/2		1	-
ห้อง 3/4		-	1
รวม	6	4	2

หมายเหตุ

ก. เนื่องจากมูลนิธิสว่างธรรม์ได้ส่งเด็กที่อยู่ในบ้านอุปถัมภ์เด็กเข้าเรียนในโรงเรียนวัดหลักสี่ ในระดับชั้นประถมศึกษา เป็นจำนวน 83 ซึ่งเป็นเด็กเร่ร่อนที่กำลังเรียนอยู่ในปัจจุบัน จำนวน 6 คน

ข. เนื่องจากเด็กเร่ร่อนที่เรียนในระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลายมีพัฒนาการทางร่างกายตามวัย จึงมีการแยกเด็กผู้หญิง และเด็กผู้ชาย โดยส่งเด็กผู้หญิงไปอยู่บ้านที่จังหวัดชุมพร และเด็กผู้ชายถูกส่งไปอยู่บ้านเด็กไกล้วัด จังหวัดอ่างทอง และมีเด็กเร่ร่อนบางส่วนที่สามารถกลับเข้าสู่ครอบครัวปกติได้

3. ประชากรปกติ

- 3.1 ผู้วิจัยต้องการศึกษาประชากรที่เป็นเด็กปกติที่เรียนห้องเดียวกับ
ประชากรเด็กเร่ร่อน
- 3.2 ผู้วิจัยต้องการศึกษาประชากรเด็กปกติทุกคนที่มีปฏิสัมพันธ์กับประชากร
เด็กเร่ร่อนที่เรียนอยู่ห้องเดียวกัน และคนละห้องเรียน

2. การกำหนดข้อมูลที่ต้องการในการวิจัย

1. การปฏิสัมพันธ์ในการเรียนการสอน

1.1 พฤติกรรมการสอนของครูที่มีต่อเด็กเร่ร่อนและเด็กปกติ

- วิธีการและการดำเนินการสอน
- การจัดการชั้นเรียน
- บุคลิกภาพของครู
- การดูแลเอาใจใส่และให้ความสนใจนักเรียน
- การแสดงออกทางวาจาและท่าทางในการสอน

1.2 พฤติกรรมการเรียนของเด็กเร่ร่อน และเด็กปกติ

- บุคลิกภาพและความแตกต่างระหว่างบุคคล
- การแสดงออกทางวาจาและท่าทางในขณะเรียน

2. การปฏิสัมพันธ์ทางสังคม

2.1 ระหว่างครูกับเด็กเร่ร่อน

2.2 ระหว่างครูกับเด็กปกติ

2.3 ระหว่างเด็กเร่ร่อนกับเด็กปกติ

2.4 ระหว่างเด็กเร่ร่อนกับเด็กเร่ร่อน

- อิทธิพลของสังคมและสิ่งแวดล้อมทั่วไปในการดำเนินชีวิต
- ความคิดเห็นและทัศนคติ
- การเข้ากลุ่มและการให้ความร่วมมือต่อกิจกรรม
- ความแตกต่างระหว่างบุคคล
- การแสดงออกทางวาจาและท่าทาง

3. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย

1. ตัวผู้วิจัย นับเป็นเครื่องมือที่สำคัญที่สุด การวิจัย

เชิงชาติพันธุ์วรรณา (An Ethnographic Study) เป็นการวิจัยที่ต้องใช้ตัวผู้วิจัยในการเก็บรวบรวมข้อมูล (สูกางค์ จันทวานิช, 2531)

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงต้องมีความรู้เกี่ยวกับระเบียบวิธีการวิจัย ตลอดจนแนวคิด และทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย ดังนี้

1.1 ลงทะเบียนเรื่อนวิชา 413681 Field Study โดยมี

รศ.ดร.สมพงษ์ จิตระดับ เป็นผู้สอน

1.2 ขออนุญาตเข้าเรียนในวิชาวิจัยเชิงคุณภาพ คณะรัฐศาสตร์ โดยมี รศ.ดร.สูกางค์ จันทวานิช เป็นผู้สอน

1.3 เป็นผู้ช่วยวิจัย ของ รศ.ดร.สมพงษ์ จิตระดับ ในการวิจัย เรื่อง วัฒนธรรมเด็กเร่ร่อน ศูนย์การศึกษาเพื่อเด็กด้อยโอกาส จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

1.4 ศึกษาจากเอกสารที่เกี่ยวข้อง บทความ หนังสือ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2. แบบบันทึกภาคสนามของผู้วิจัย เป็นแบบบันทึกที่สร้างขึ้นเพื่อบันทึกรายละเอียด
เกี่ยวกับข้อมูลที่ได้รับการสัมภาษณ์ และการสังเกต

รูปแบบของบันทึกแบ่งออกเป็น

2.1 วัน เดือน ปี สถานที่

2.2 เหตุการณ์ เป็นการจดบันทึกสิ่งที่สังเกตได้ตามความเป็นจริง

(Observation note) บรรยายอย่างละเอียด เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม สถานที่ บุคคล เหตุการณ์
คำพูดของบุคคล สรุปได้ว่า ใคร ทำอะไร ที่ไหน เมื่อไร อย่างไร กับใคร และทำไม
(Goetz อ้างถึงใน สูกางค์ จันทวานิช, 2535)

2.3 ตีความเบื้องต้น (Thoretical note) ใช้แนวคิด ทฤษฎีประกอบ
แสดงความคิดเห็น เน้นความหมายให้ชัดเจน และสร้างสมมุติฐานชั่วคราว

2.4 บันทึกระเบียบวิธี (Methodological note) ผู้วิจัยจะบันทึกถึงวิธีการที่ประสบความสำเร็จ หรือความบกพร่องในการเก็บรวบรวมข้อมูล ความรู้สึกส่วนตัวของผู้วิจัย ปฏิบัติการของประชากร และข้อมูลที่ขาดหายไป (สกุวงศ์ จันทวานิช, 2535)

2.5 หมายเหตุ ผู้วิจัยใช้บันทึกชื่อผู้ให้สัมภาษณ์ผู้ถูกสัมภาษณ์ และใช้บันทึกชื่อข้อมูลเพื่อใช้แบ่งแยกลักษณะของข้อมูล

3. แบบสังเกตการปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับเด็กเร่ร่อน และเด็กปกติเป็นกรอบแนวคิดในการสังเกตและวิเคราะห์พฤติกรรมของครู เด็กเร่ร่อน และเด็กปกติ

4. แบบสัมภาษณ์ ผู้วิจัยใช้การสัมภาษณ์แบบไม่เป็นทางการ (Informal interview) เป็นแบบสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้าง (Non-structural interview) ซึ่งผู้วิจัยเตรียมแนวคำถามหลักไว้ล่วงหน้า (ภาคผนวก) เป็นลักษณะคำถามปลายเปิดให้ผู้ถูกวิจัยมีอิสระในการตอบ ลักษณะการสัมภาษณ์จะเป็นการสนทนาซักถามแบบเจาะลึก ผู้วิจัยอาจจะบันทึกคำตอบจากการสัมภาษณ์ โดยใช้เครื่องบันทึกเสียงช่วยในการสัมภาษณ์ จดบันทึกในขณะที่สัมภาษณ์ หรือจดภายหลังจากสัมภาษณ์สิ้นสุดแล้ว ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับสถานการณ์ในขณะที่สัมภาษณ์และบุคคล

5. อุปกรณ์ที่ช่วยในการเก็บข้อมูล ได้แก่ เครื่องบันทึกเสียง กล้องถ่ายรูป ฯลฯ นอกจากการใช้เครื่องมือดังกล่าวในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยยังได้ศึกษาเอกสารต่าง ๆ ได้แก่ ทะเบียนประวัติ สมุดงานและสมุดรายงาน เป็นต้น

4. การเข้าสนามเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยในเรื่องนี้ผู้วิจัยเป็นเครื่องมือที่สำคัญที่สุด ดังนั้นการเริ่มต้นทำงาน การสร้างความสัมพันธ์กับเด็ก ครู ผู้บริหาร และเจ้าหน้าที่ในมูลนิธิ เป็นสิ่งสำคัญในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยจึงปฏิบัติดังนี้

1. ผู้วิจัยได้ติดต่อขออนุญาตกับเลขานุการมูลนิธิสร้างสรรค์เด็กคือ นายวัลลภ ดังคณารักษ์ เพื่อขอคำแนะนำการวิจัย เฉพาะกรณีเด็กเร่ร่อนของมูลนิธิสร้างสรรค์เด็ก

2. ผู้วิจัยได้ติดต่อขออนุญาตกับผู้อำนวยการโรงเรียนวัดหลักสี่ คือ นายมนูญ ศรีกุล เพื่อขอเข้าไปทำการเก็บข้อมูลภาคสนามในโรงเรียนในฐานะครูฝึกสอน โดยเป็นผู้ช่วยครูประจำชั้น

ข้อมูล

ดังนั้น บทบาทของผู้วิจัย คือผู้ช่วยครูประจำชั้น เพื่อดำเนินการเก็บรวบรวม

5. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยเข้าปฏิบัติงานในโรงเรียนเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูล โดยใช้ระยะเวลา
ประมาณ 10 เดือน คือ ตั้งแต่เดือน ธันวาคม 2536 ถึงเดือน ตุลาคม 2537

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามระยะเวลาดังต่อไปนี้

ระยะที่ 1 (ระหว่างเดือน ธันวาคม 2536-กุมภาพันธ์ 2537)

เป็นระยะที่ผู้วิจัยเข้าไปติดต่อกับครูและเลขานุการมูลนิธิสร้างสรรค์เด็ก และ
ผู้บริหารโรงเรียนวัดหลักสี่ เพื่อเข้าไปเก็บข้อมูล ซึ่งแจ้งทำความเข้าใจและสร้างความคุ้นเคยกับ
เด็กเร่ร่อนและคณะครูเพื่อสร้างความเชื่อถือ ในระยะนี้ผู้วิจัยได้ขออาสาเป็นผู้ช่วยครู เพื่อศึกษา
และสังเกตพฤติกรรมกลุ่มประชากรโดยทั่ว ๆ ไป และได้ศึกษาเอกสาร หลักฐานการศึกษาของเด็ก
เช่น สมุดเวียน หนังสือเวียน สมุดรายงาน ใบทะเบียนประวัติของเด็ก

ระยะที่ 2 (ระหว่างเดือนมีนาคม 2537 - พฤษภาคม 2537)

เป็นระยะที่ผู้วิจัยนำข้อมูลเบื้องต้นที่จะศึกษามาเป็นข้อมูลในการสร้างเครื่องมือที่
ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ

- แบบสังเกตการปฏิสัมพันธ์ เพื่อเป็นกรอบแนวคิดในการสังเกตและ
วิเคราะห์พฤติกรรมของครู เด็กเร่ร่อน และเด็กปกติ
- สร้างแนวคำถามในการสัมภาษณ์ ครู เด็กเร่ร่อน และเด็กปกติ
และบุคคลอื่น ๆ

และเป็นระยะที่ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลในเชิงเจาะลึกยิ่งขึ้นใน
การดำเนินชีวิตของเด็กเร่ร่อนในมูลนิธิสร้างสรรค์เด็ก ซึ่งเป็นระยะที่โรงเรียนปิดภาคเรียน

ระยะที่ 3 (ระหว่างเดือน มิถุนายน-กันยายน 2537)

เป็นระยะที่ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์และการสังเกตการปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับเด็กเร่ร่อน การปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับเด็กปกติ การปฏิสัมพันธ์ระหว่างเด็กเร่ร่อนกับเพื่อนเด็กเร่ร่อน การปฏิสัมพันธ์เด็กเร่ร่อนกับเด็กปกติ โดยผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตั้งแต่ก่อนการเข้าเรียนถึงเวลาเลิกเรียนทุกวันทำการ (จันทร์-ศุกร์)

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยใช้วิธีสังเกตแบบมีส่วนร่วมและการสัมภาษณ์อย่างไม่เป็นทางการเป็นหลัก แล้วจัดบันทึกข้อมูลที่ได้ลงในแบบบันทึกภาคสนาม

ระยะที่ 4 (ระหว่างเดือน ตุลาคม 2537)

เป็นระยะที่ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลเพิ่มเติมในบางส่วนของข้อมูลที่ไม่ครบถ้วน และตรวจสอบข้อมูลเพื่อให้ได้ข้อมูลที่ครบถ้วนและเป็นไปตามวัตถุประสงค์

6. การตรวจสอบข้อมูล

การตรวจสอบข้อมูล เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้องและเชื่อถือได้ ผู้วิจัยดำเนินการดังนี้

1. การสังเกตพฤติกรรมทั่วไปของครู เด็กเร่ร่อน และเด็กปกติ ทั้งในและนอกห้องเรียน ทั้งในโรงเรียนและในมูลนิธิ ในเวลาที่แตกต่างกัน และจัดบันทึกข้อมูลอย่างละเอียด
2. วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสังเกตจากกรอบแบบสังเกต
3. สร้างแนวคำถามสัมภาษณ์ ครู เด็กเร่ร่อน เด็กปกติ ทั้งในและนอกชั้นเรียน สถานที่ที่โรงเรียน และที่มูลนิธิ
4. สร้างแนวคำถามเพิ่มเติมเพื่อสัมภาษณ์บุคคลอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง อาทิ ผู้อำนวยการ เจ้าหน้าที่มูลนิธิสร้างสรรค์เด็ก ช่างบ้านในชุมชน บุคคลทั่วไป
5. นำข้อมูลที่ได้จากการสังเกต และการสัมภาษณ์ มาตรวจสอบความเที่ยงตรงของข้อมูลอีกครั้ง โดยการสัมภาษณ์เพิ่มเติมในแนวคำถามเดิม จากข้อมูลที่สังเกตได้ และสังเกตเพิ่มเติมตามข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ เพื่อให้ตรงกัน

7. การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยมีวิธีการในการวิเคราะห์ข้อมูลโดยการจำแนกชนิดข้อมูล (Typological Analysis) คือ การจำแนกข้อมูลเป็นชนิด ๆ (Typologies) ซึ่งหมายถึงขั้นตอนของเหตุการณ์ที่เกิดต่อเนื่องกันไป (สูกางค์ จันทวานิช, 2531) โดยใช้ทฤษฎีของ Lofland (1971) ซึ่งแยกออกเป็นการกระทำ กิจกรรม ความหมาย ความสัมพันธ์การมีส่วนร่วมในกิจกรรมและสภาพสังคม เป็นแนวทางการจำแนก ดังรายละเอียดของกรอบจำแนกมีดังนี้

1. การกระทำ (acts) คือ พฤติกรรม เช่น วิธีการและการดำเนินการสอน การแสดงออกทางวาจาและท่าทางในขณะที่ครูสอน และในขณะที่นักเรียนเรียน เป็นต้น
2. กิจกรรม (activities) คือ เหตุการณ์หรือสถานการณ์ที่เกิดขึ้นตามปกติ เช่น กิจกรรมการเรียนการสอนของครูและเด็กนักเรียน การสนองตอบต่อกิจกรรมของนักเรียนตามปกติและไม่ปกติ
3. ความหมาย (meaning) คือ การที่บุคคลอธิบายหรือสื่อสารหรือให้ความหมายเกี่ยวกับการกระทำ หรือกิจกรรม เช่น ปฏิสัมพันธ์ทางการเรียนการสอนระหว่างครูกับนักเรียนที่เป็นเด็กเร่ร่อนและเด็กปกติว่ามีความแตกต่างกันหรือไม่
4. ความสัมพันธ์ (Relationship) คือ ความสัมพันธ์ระหว่างครูกับเด็กเร่ร่อนและเด็กปกติ ความสัมพันธ์ในกลุ่มเพื่อนเด็กเร่ร่อนด้วยกันและเด็กปกติ
5. การมีส่วนร่วมในกิจกรรม (Participation) คือ การแสดงออก หรือแสดงตัวให้มีส่วนร่วมในกิจกรรม ที่มีขึ้น
6. สภาพสังคม (Setting) คือ สภาพการเรียนหรือสถานการณ์ที่เกิดในขณะที่อยู่ร่วมกัน ความร่วมมือในกลุ่มเพื่อน การปรับตัวของเด็ก

การวิเคราะห์ข้อมูลตามขั้นตอนที่จำแนกออกเป็น 6 ชนิดนั้น เพื่อผู้วิจัยจะพยายามวิเคราะห์ตามแนวกรอบ ทำให้ทราบถึงการเกิดตามลำดับของเหตุการณ์และมีการจัดระบบอย่างมีรูปแบบ โดยการเก็บข้อมูลต่าง ๆ จากหลาย ๆ ปรัชญาการตีความนิสัจจนกระทั่งนำมาซึ่งผลสรุปรวมทั้งที่เที่ยงตรง และชัดเจน ซึ่งจะสามารถตอบคำถามได้ว่า เมื่อเด็กเร่ร่อนเข้ามาเรียนร่วมกับเด็กปกติในโรงเรียน ครูมีปฏิสัมพันธ์กับเด็กเร่ร่อน และเด็กปกติอย่างไร

แนวคิดและทฤษฎีที่นำมาใช้ในการวิเคราะห์ ได้แก่

1. หลักวิธีการสังเกตการปฏิสัมพันธ์ในชั้นเรียนของ John Withall

โดยศึกษาพฤติกรรมของครู 7 ประเภท คือ

- การยอมรับความรู้สึกของนักเรียน
- การยอมรับความคิดเห็นของนักเรียน
- การถามคำถาม
- การให้แนวทาง
- การปฏิเสธไม่ยอมรับ
- การใช้อำนาจ
- การแสดงความเป็นกลาง

2. หลักวิธีการสังเกตการปฏิสัมพันธ์ของโอเบอร์ (Richard L. Ober)

สังเกตพฤติกรรมของครูและนักเรียน 10 ประเภท

- ความอบอุ่นใจ เช่น ครูให้กำลังใจ หน้าตาอึดอัดกับนักเรียน
- การยอมรับ เช่น ครูยอมรับในความคิดเห็นของนักเรียน
- การมีส่วนร่วม เช่น ครู และนักเรียนมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรม

ร่วมกัน

- การซักถาม เช่น ครูซักถามนักเรียน
- การตอบคำถาม เช่น เมื่อครูถาม นักเรียนจะตอบคำถาม จะผิดหรือ

ถูกต้องอย่างไรก็ได้ ครูไม่ลงโทษ นักเรียนเมื่อตอบผิด

- การอธิบาย เช่น อธิบายหรือถามคำถาม
- การให้แนวทาง เช่น ครูอธิบาย และแนะนำให้นักเรียนเข้าใจใน

บทเรียนยิ่งขึ้น หรือการออกคำสั่งให้นักเรียนปฏิบัติ

- การแก้ไข เช่น ครูหาแนวทางแก้ไขให้นักเรียนเพื่อให้นักเรียนเปลี่ยน

พฤติกรรม

- การลดความตึงเครียด เช่น การผ่อนคลายสถานการณ์ โดยทำ

กิจกรรมที่ลดความตึงเครียด

- การเงือบหรือความวุ่นวาย เช่น เป็นช่วงที่เงือบ หรือพฤติกรรมของนักเรียนที่ไม่สามารถจำแนกได้

3. การวิเคราะห์พฤติกรรมทางวาจาระหว่างครูกับนักเรียน ของ Ned A. Flanders (Flanders Interaction Analysis Teaching in the classroom)

1. การยอมรับความรู้สึกของนักเรียน เช่น การยอมรับความรู้สึกของนักเรียนและแสดงออกด้วยวาจาในลักษณะที่เห็นอกเห็นใจ เช่น ไม่เป็นไร ฯลฯ

2. การชมเชย หรือสนับสนุนให้กำลังใจ เช่น การชมเชยหรือสนับสนุนการกระทำหรือพฤติกรรมทางวาจาของนักเรียน เช่น ดีมาก เก่งมาก ฯลฯ

3. การยอมรับหรือความคิดเห็นของนักเรียนมาใช้ เช่น การยอมรับความคิดของนักเรียน การนำความคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะของนักเรียนมาใช้ในการสอน การนำความคิดเห็นของนักเรียนมาพูดให้นักเรียนทั้งห้องรับทราบ

4. การถาม เช่น การถามคำถามเกี่ยวกับเนื้อหาวิชาต่าง ๆ โดยมีวัตถุประสงค์ให้นักเรียนตอบ

5. การบรรยาย เช่น การบรรยายข้อเท็จจริงหรือความคิดเห็นต่าง ๆ เกี่ยวกับเนื้อหาวิชา

6. การให้แนวทาง เช่น การออกคำสั่ง การแนะนำแนวทาง โดยมีคำแนะนำให้นักเรียนปฏิบัติตาม

7. การวิจารณ์หรือการใช้อำนาจของครู เช่น การคว่ำ การใช้อำนาจต่อนักเรียนเพื่อให้นักเรียนเปลี่ยนพฤติกรรมในแนวทางที่ครูประสงค์

8. นักเรียนพูด-ตอบคำถามของครู เช่น นักเรียนพูดโดยที่ครูเป็นผู้กระทำให้นักเรียนพูด

9. นักเรียนพูด-ริเริ่ม เช่น การแสดงความคิดเห็น การตั้งคำถามถามครู

10. การเงือบหรือวุ่นวายสับสน คือ ช่วงเวลาที่เงือบ หรือเกิดความวุ่นวาย ไม่สามารถจำแนกพฤติกรรมในขณะนั้น เข้าอยู่ในประเภทใดได้

4. ทฤษฎีพัฒนาการของอีริกสัน (Erikson's theory of Development) พัฒนาการของมนุษย์นั้นมิใช่แต่จะมีพัฒนาการ และความสมบูรณ์ทางด้านสรีระร่างกายเท่านั้น แต่ยังต้องขึ้นอยู่กับสภาพทางจิตใจ สังคม และสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ ซึ่งหมายถึงลักษณะการอบรมเลี้ยงดู สัมพันธภาพในครอบครัว ตลอดจนอิทธิพลของวัฒนธรรมในสังคมอื่น ๆ

ทฤษฎีพัฒนาการของอีริกสัน ใช้วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพความเป็นอยู่ ประวัติ และภูมิหลังของเด็กเร่ร่อน เด็กปกติ

5. ทฤษฎีความแตกต่างระหว่างบุคคลในการเรียนรู้ โดยมีองค์ประกอบ 2 ประการใหญ่ คือ

1. พันธุกรรม (Heredity) เป็นลักษณะธรรมชาติที่ได้จากบรรพบุรุษ
2. สิ่งแวดล้อม (Environment) หมายถึง ทุกสิ่งทุกอย่างในชีวิตที่

แต่ละคนประสบพบในแต่ละสภาพการณ์

เป็นแนววิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับนักเรียนในด้านสติปัญญา ความรู้ ความคิด ความสามารถ การปรับตัว และความแตกต่างในบุคคล

6. การปรับพฤติกรรมในห้องเรียน

- การเสริมแรงทางบวก
- การเสริมแรงทางลบ
- แรงเสริมทางสังคม

เป็นแนววิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมการเรียนของเด็กและพฤติกรรมการสอนของครู

7. วิธีการสอนแบบต่าง ๆ

วิธีการสอนแบบต่าง ๆ เช่น การสอนแบบบรรยาย แบบสาธิต แบบทดลอง การสร้างสถานการณ์จำลอง การแสดงบทบาทสมมุติ การอภิปราย ฯลฯ

เป็นแนวการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับ ทักษะการสอนของครู และการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครูที่ใช้สอนตามความเหมาะสม

8. พฤติกรรมที่เกิดจากการเรียนรู้ของ เบนจามิน บลูม (Benjamin Bloom) พฤติกรรมที่เกิดจากการเรียนรู้ 3 ด้านคือ

1. พฤติกรรมด้านสติปัญญา (Cognitive Domain)
2. พฤติกรรมด้านกลการเคลื่อนไหวหรือพฤติกรรมเชิงทักษะ (Psychomotor Domain)
3. พฤติกรรมด้านอารมณ์ ความรู้สึก เจตคติ และค่านิยม (Affective Domain)

Domain)

Domain)

เป็นแนวที่ใช้วิเคราะห์พฤติกรรมการเรียนของนักเรียน

9. แนวคิดทางจิตวิทยาสังคมทั่วไป

จิตวิทยาสังคม เป็นการศึกษาพฤติกรรมทางสังคมของบุคคลหรือของกลุ่มบุคคลที่มีต่อบุคคลอื่น หรือต่อกลุ่มบุคคล หรือพฤติกรรมปฏิสัมพันธ์ (interpersonal behavior) ของบุคคลที่มีต่อบุคคลอื่นหรือกลุ่มอื่น

10. แนวคิดการปฏิสัมพันธ์ทางสังคม

10.1 พฤติกรรมการช่วยเหลือ (Personal Behavior)

10.1.1 พฤติกรรมพึ่งพา (Dependent Behavior)

10.1.2 พฤติกรรมให้ความพึ่งพา (Nurturant Behavior)

10.2 ความก้าวร้าว เป็นปฏิสัมพันธ์ที่แสดงออกเพื่อตอบโต้ความคับข้องใจ

10.3 พฤติกรรมการเลียนแบบ (Imitative Behavior)

เป็นแนวที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับ การปฏิสัมพันธ์ทางสังคม

11. แนวคิดในความขัดแย้งทางวัฒนธรรม (สมพงษ์ จิตระดับ, 2538)

วัฒนธรรมแรก (First Habitus) คือ ถนน ซึ่งมี เพื่อน แก๊ง เสรีภาพ การไม่อยู่หนึ่ง เป็นวัฒนธรรมที่สังคมที่เด็กได้รับในระยะแรก

วัฒนธรรมสอง (Second Habitus) คือ สถานพินิจกักกัน อันมี กฎระเบียบ วินัย มีการลงโทษ และมีบริเวณจำกัด

ความขัดแย้งและความแตกต่างระหว่างวัฒนธรรมแรก (First Habitus) ที่สังคมถ่ายทอดและเรียนรู้จากถนน เมื่อถูกจับส่งตัวสู่สถานพินิจกักกันในทันที (Second Habitus) ที่เน้นเชิงการปฏิบัติตามกฎ ระเบียบ ตารางเวลา นับเป็นสาเหตุสำคัญที่ทำให้เด็กเร่ร่อนจำนวน

มากไม่สามารถปรับความแตกต่างของวัฒนธรรมทั้งสองให้เข้ากันได้ ได้ส่งผลให้เกิดการไม่ร่วมมือ
ต่อต้าน เข้มงวดและพยายามหนีไปสู่วัฒนธรรมแรกตลอดเวลา

12. แนวคิดกระบวนการถ่ายปรับเชื่อมโยงทางวัฒนธรรม (สมพงษ์ จิตระดับ,
2538)

วัฒนธรรมแรก (First Habitus) คือ ถนน ซึ่งมี เพื่อน แก๊ง เสรีภาพ
การชู้ตหยู้น การเคลื่อนไหว ไม่อยู่นิ่ง

บ้านเปิด (Open Shelter) คือ ที่พักพิงเพื่อให้โอกาส เวลา และ
ความพร้อม และความเป็นอยู่อย่างครอบครัว

วัฒนธรรมสอง (Second Habitus) คือ โรงเรียน ซึ่งมี ระเบียบ วินัย
การเรียนรู้ การเป็นสมาชิกของสังคม การปฏิบัติหน้าที่

แนวคิดของกระบวนการถ่ายปรับเชื่อมโยงทางวัฒนธรรม มีข้อค้นพบว่า
การดึงเด็กออกจากวัฒนธรรมแรก ต้องเกิดจากความสมัครใจที่เข้ามาเข้าสู่บ้านเปิด ซึ่งเป็นที่พักพิง
และให้โอกาสแก่เด็กเพื่อนำเด็กเข้าสู่วัฒนธรรมสองในโรงเรียน สามารถทำให้เด็กสามารถถ่ายปรับ
และพร้อมที่จะเชื่อมโยงทางวัฒนธรรมต่อกันและมีการปรับตัวได้ดี

จึงเป็นแนวคิดในการวิเคราะห์ข้อมูล การปรับตัวทางวัฒนธรรมของเด็กเร่ร่อน

8. การนำเสนอข้อมูล

การเขียนรายงานการวิจัย ผู้วิจัยเขียนรายงานตามจุดมุ่งหมายของการวิจัย
ซึ่งมีลักษณะดังนี้

1. ข้อมูลที่เป็นจำนวน สถิติตัวเลข นำเสนอในรูปของตาราง แผนภูมิหรือ
แผนภาพความเหมาะสมและลักษณะของข้อมูล

2. เสนอข้อมูลโดยใช้วิธีการบรรยาย ซึ่งเป็นการนำเสนอข้อมูลส่วนใหญ่ใน
การวิจัยเชิงคุณภาพ (สุภางค์ จันทวานิช, 2533) โดยผู้วิจัยเขียนรายงานซึ่งมีลักษณะดังนี้

2.1 บรรยายเนื้อหาสาระอย่างครบถ้วนให้ครอบคลุมจุดต่าง ๆ คือ

- ปัญหาของเรื่องที่ทำการศึกษา
- กระบวนการวิจัย เช่น การออกแบบการวิจัย วิธีการเก็บ

รวบรวมข้อมูล เป็นต้น

- ผลที่ได้รับจากการวิจัย
- ความหมายของผลการวิจัย

2.2 บรรยายเนื้อหาสาระ ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยดังนี้

- บรรยายสภาพการปฏิสัมพันธ์ในการเรียนการสอนระหว่างครู
กับเด็กเร่ร่อน และเด็กปกติ

- บรรยายสภาพการปฏิสัมพันธ์ทางสังคมระหว่างเด็กเร่ร่อน

กับเพื่อน

3. ในการเขียนรายงาน ผู้วิจัยจะเขียนเป็นรายงานเบื้องต้นก่อนเพื่อ
ตรวจสอบข้อมูลที่ได้ว่า เพียงพอ ตามที่กำหนดไว้หรือไม่ และนำไปปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษา
วิทยานิพนธ์ แล้วจึงหาข้อมูลเพิ่มเติมในส่วนที่ขาดหายไป แล้วจึงเขียนเป็นรายงานฉบับสมบูรณ์